

Spis treści

6. FORMY I METODY OPIEKI	7
6.1. Uwagi wstępne	7
6.2. Ogólne pojęcie formy opieki	9
6.3. Rozróżnienie terminów: „forma”, „formalny”, „instytucjonalny”	11
6.4. Struktura opieki według kryterium przedmiotowego	13
6.4.1. Poziom pierwszy – „czystej formy”	13
6.4.2. Poziom drugi – funkcji i treści specyficznych	19
6.4.3. Poziom trzeci – niezmienniki (inwariancje) opieki	22
6.4.4. „Rodzinność” form opieki nad dzieckiem	24
6.4.5. Zróżnicowanie jakościowe „rodzinności”	24
6.4.6. O istocie „rodzinności” – na czym polega i z czego wynika	25
6.5. Formy opieki: zupełne, podstawowe i elementarne	28
6.6. Klasyfikacja form opieki	29
6.6.1. Podziały form opieki w literaturze, uwagi krytyczne	29
6.6.2. Wielowymiarowe podziały form opieki międzyludzkiej	32
6.7. Metody sprawowania opieki	35
6.7.1. Uwagi wstępne	35
6.7.2. Pojęcie i klasyfikacja metod opieki	36
6.7.3. Jednostki metodyczne opieki	40
7. STOSUNEK OPIEKUŃCZY	42
7.1. Uwagi wstępne	42
7.2. Pojęcie i ogólna charakterystyka stosunku opiekuńczego	43
7.3. Sprzeczności w stosunku opiekuńczym	48
7.4. Wielopostaciowość stosunku opiekuńczego	50
7.4.1. Uwagi wstępne	50
7.4.2. Próba typologii stosunku opiekuńczego	51
8. PROCES OPIEKI	55
8.1. Ogólne pojęcie procesu opieki	55
8.2. Etapy rozwoju samodzielności, sprawności i niezależności życiowej dzieci i młodzieży – wyznaczniki ewolucyjnego procesu opieki	59
8.3. Podstawowe zmienne ewolucyjnego procesu opieki i dorastania podopiecznego do samodzielności życiowej	63
8.4. Struktura ewolucyjnego procesu opieki	65

9. FUNKCJE OPIEKI	70
9.1. Pojęcie funkcji opieki	70
9.2. Funkcja homeostatyczna	71
9.3. Funkcja egzystencjalno-generatywna	73
9.4. Funkcja regulacyjna	78
9.5. Funkcja usamodzielniająca	83
9.6. Funkcja socjalizacyjna	84
10. OPIEKA A WYCHOWANIE	87
10.1. Ogólne przesłanki ustalania relacji opieka-wychowanie	87
10.2. Problemy relacji między opieką a wychowaniem w literaturze pedagogicznej	89
10.3. Metodologiczne podstawy ustalania relacji między opieką a wychowaniem	95
10.4. Podstawowe swoistości opieki w porównaniu z wychowaniem	96
10.5. Podstawowe związki zachodzące między opieką a wychowaniem	101
10.5.1. Uwagi wstępne	101
10.5.2. Zaspokajanie fizjologicznych potrzeb podopiecznych warunkujące wychowanie	102
10.5.3. Zaspokajanie psychospołecznych potrzeb podopiecznych warunkujące wychowanie	103
10.5.4. Niezamierzone funkcje wychowawcze sprawowanej opieki	104
10.5.5. Niezamierzone funkcje opiekuńcze wychowania	105
10.5.6. Związek przeciwieństw w treściach oraz funkcjach opieki i wychowania	106
10.5.7. Waloryzowanie procesu opieki wartościami wychowania	107
10.5.8. Waloryzowanie procesu wychowania wartościami opieki	108
10.5.9. Stymulacja, animacja i modyfikacja potrzeb w procesie wychowania	109
10.5.10. Zbieżność potrzeb jednostki i wymagań społecznych	110
10.5.11. Związek opieki z wychowaniem poprzez ich wspólny przedmiot i spełniane funkcje	111
10.5.12. Związek opieki z wychowaniem poprzez ich wspólny podmiot	112
10.5.13. Podsumowanie	113
10.6. Podstawowe swoistości aksjologii opieki w porównaniu z aksjologią wychowania	114
10.6.1. Uwagi wstępne	114
10.6.2. Ogólne pojęcia opieki i wychowania jako przesłanki rozróżnień wartości właściwych obu tym dziedzinom działalności	116
10.6.3. Wartości opieki i wychowania a wartość najwyższa w systemie antropocentrycznym	121
10.6.4. Wnioski końcowe	126
11. WYCHOWANIE PRZEZ OPIEKĘ I WYCHOWANIE OPIEKUŃCZE	128
11.1. Wychowanie przez opiekę	128
11.1.1. Pojęcie wychowania przez opiekę	128

11.1.2. Zakres wychowania przez opiekę	130
11.1.3. Wychowanie przez opiekę a opieka wychowawcza	136
11.1.4. Wychowanie przez opiekę Janusza Korczaka	138
11.1.5. Wychowanie przez opiekę Antoniego S. Makarenki	143
11.1.5.1. Uwagi wstępne	143
11.1.5.2. Wychowanie ludzi szczęśliwych	144
11.1.5.3. Perspektywa jako czynnik wychowania	146
11.1.5.4. Zabawa jako potrzeba podopiecznych i aktywność osobotwórcza	149
11.1.6. Wychowanie przez opiekę Hansa Christiana Kofoeda	151
11.2. Wychowanie opiekuńcze w szkole w ogólnych założeniach badawczych	154
11.2.1. Uwagi wstępne	154
11.2.2. Ogólnoteoretyczne założenia badawcze	155
11.2.3. Uzasadnienie badań	157
11.2.4. Problemy i hipotezy badawcze	160
12. ZASADY OPIEKI WYCHOWAWCZEJ (PROCESU OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEGO)	163
12.1. Uwagi wstępne	163
12.2. Zasada opieki sprawiedliwej	166
12.2.1. Uwagi wstępne	166
12.3. Zasada optymalizacji opieki	170
12.4. Zasada aktywności podopiecznych w zaspokajaniu ich potrzeb	176
12.5. Zasada wychowawczego charakteru opieki	183
12.6. Zasada oddziaływania wychowawczego na potrzeby	187
12.7. Zasada właściwego łączenia świadczeń opiekuńczych z wymaganiami	190
13. O PLANOWANIU PRACY W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	195
13.1. Uwagi wstępne	195
13.2. Podstawowe pojęcia	196
13.2.1. Pojęcie planowania	196
13.2.2. Pojęcie planu pracy	199
13.2.3. Podstawowe kategorie treściowe planu	201
13.2.4. Plan a program	207
13.3. Źródła treściowe planu	208
13.4. Tok planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej w skali placówki ...	212
13.5. Struktura pozioma planu rocznego (podstawowe części planu)	215
13.6. Zasady planowania	224
13.7. Planowanie a treść i poziom pracy	227
BIBLIOGRAFIA	229